

การพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของ
เครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี

สุชาติ รสิการวรรณ

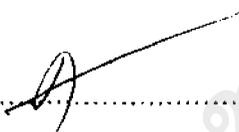
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

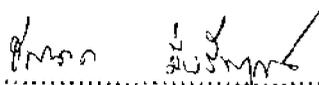
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่องการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี เสนอโดย นายสุชาติ รลิกวรรณ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา

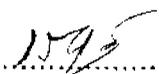

..... รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา
(นายดระกมล จันทสุนทร)

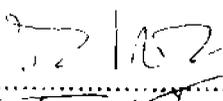
วันที่ 4 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2551

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาสัก เตชะขันหมาก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด มั่นสัมฤทธิ์)

..... กรรมการ
(นายประยูร โพธิ์งาม)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมนาด มั่นสัมฤทธิ์ นายประยูร โพธิ์งาม
ชื่อนักศึกษา	สุชาติ รลิกวรรณ
สาขาวิชา	ยุทธศาสตร์การพัฒนา
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดทำแผนของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมอย่างสำคัญของผู้มีส่วนสำคัญและมีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เชื่อมั่นว่าคณะกรรมการเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรีมีศักยภาพเพียงพอ ที่จะพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรีได้ ถ้าได้รับการเสริมพลังอย่างเหมาะสม ดังนั้นจึงใช้การพัฒนาที่เป็นการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เริ่มตั้งแต่การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนา การแสวงหาแนวทางและวิธีการพัฒนา การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนา และการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการพัฒนา ซึ่งเป็นการสร้างโอกาสให้ทุกฝ่ายมาร่วมกันเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาในแต่ละขั้นตอนตามความเหมาะสม โดยใช้ขั้นตอนการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ได้แก่ 1) การเตรียมการ 2) การศึกษาสำรวจข้อมูล 3) วิเคราะห์ข้อมูล 4) การชี้สภาพปัญหา สาเหตุ และโครงสร้างปัญหา 5) การกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา 6) การกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย 7) การกำหนดแผนงานและโครงการ 8) การอนุมัติแผน ผลการวิจัยพบว่า

1. ก่อนการพัฒนา คณะกรรมการเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผน และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน OTOP ของจังหวัดสิงห์บุรี เป็นผู้จัดทำให้ภายใต้เงื่อนไขเวลาที่จำกัด ที่ผ่านมา คณะกรรมการเครือข่าย ฯ จึงไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ทุกขั้นตอน

2. แนวทาง และ วิธีการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี คือ ให้มีการฝึกอบรมคณะกรรมการเครือข่ายหลักสูตรการด้านการวางแผน และ สนับสนุนส่งเสริมให้คณะกรรมการเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี

มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี โดยการปฏิบัติจริง

3. การพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี เริ่มด้วยการจัดเวทีประชาคมให้คณะกรรมการเครือข่ายและตัวแทนของเครือข่ายได้เรียนรู้ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ส่งผลให้คณะกรรมการเครือข่ายมีความตระหนักและรับผิดชอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของการพึ่งตนเองได้ นอกจากนั้นประสบการณ์จากการวิจัยและพัฒนา ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติกิจกรรมการพัฒนาที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความรับผิดชอบสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเครือข่าย หรือองค์กรอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ทำให้เกิดแผนปฏิบัติการที่เปรียบเสมือนแผนที่ในการนำไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Thesis Title The Development of the Operational Plan of the OTOP
 Entrepreneur Network, Sing Buri Province

Thesis Advisors Asst. Prof. Chommanad Munsamrit
 Mr. Prayoon Pho Ngam

Name Suchart Rasikawan

Concentration Strategy Development

Academic Year 2008

ABSTRACT

This research and development aims to develop the operational plan of the Sing Buri OTOP entrepreneur Network using participatory action research emphasizing intensive participation of all insiders and others involved. It is based on the belief that the Sing Buri OTOP entrepreneur network board members and all insiders would have sufficient potentiality to develop the operational plan making of the Sing Buri OTOP entrepreneur network if they were properly reinforced. Thus, the learning process development was used which started with studying the current state, problems, development needs, determining guidelines and methods together with setting up key performance indicators for success for development, conducting development activities, which would create opportunities for all involved participants in activity practice learning development in every step appropriately, using steps of the operational plan development of the Sing Buri OTOP entrepreneur network, as follows: 1) preparing, 2) studying and surveying data, 3) analyzing data, 4) specifying problems, causes, and problem structures, 5) setting up guidelines for solutions, 6) setting up policies, objectives and targets 7) setting up plans and projects, and 8) plan approval.

The findings indicated that:

1. pre-development: the Sing Buri OTOP entrepreneur network board members still lacked knowledge and understanding in the planning process. The plan was made under limited time by the officials who were responsible for Sing Buri OTOP development. So far the Sing Buri OTOP entrepreneur network board members haven't participated in practical plan development process in any steps.

2. guidelines and methods to develop said plan were as follows: provide training to Sing Buri's OTOP network board members in terms of establishing curriculum and encourage them to participate in development said action plan by real practice.

3. the development in establishing the aforementioned plan started with holding a conference for the network board members and representatives to participate in learning and exchanging experience resulting in awareness and responsibility in making said plan which is the beginning of real self-sufficiency. Aside from this is that said experience from this research and development created a learning process from developmental activity practice for those who have to carry out the duties and responsibilities can bring this program to use in other networks or organizations more efficiently. This developmental plan yielded an operational plan that provided the map for guiding the target efficiently.

ประกาศขอบคุณการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือและแนะนำอย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชมนาด มั่นสัมฤทธิ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาสัก เตชะขันหมาก ประธานสาขาอุทศาสตร์ ที่ได้ให้คำปรึกษาและชี้แนวทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงด้วยความเคารพไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายประยูร โพธิ์งาม ผู้อำนวยการวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี คณะกรรมการเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี นายประโยชน์ ยอดรัก นายวัชรพันธ์ ศรีสวัสดิ์ จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสิงห์บุรี นายคนอง ส่งช่วย นางสาวสมพิศ พริ้งมงคล จากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี รวมถึง นายศิวกรวิศิษฐ์ อ่วมป่วน คณะอนุกรรมการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ภาคกลางและตะวันตก ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งตลอดการวิจัยครั้งนี้

สุชาติ รลิกวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1	
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
บทที่ 2	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
บริบทจังหวัดสิงห์บุรี.....	9
บริบทเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี.....	13
เครือข่ายและการพัฒนาเครือข่าย.....	21
กระบวนการวางแผน.....	33
การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	42
บทที่ 3	
สภาพปัจจุบัน ปัญหา และ ความต้องการการพัฒนาการจัดทำแผน ปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี.....	56
คำถามการวิจัย.....	56
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	56
วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
ผลการวิจัย.....	61
บทที่ 4	
แนวทางและวิธีการพัฒนา และดัชนีชี้วัดความสำเร็จในการพัฒนาการจัด ทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี.....	72
คำถามการวิจัย.....	72
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	72
วิธีดำเนินการวิจัย.....	73
ผลการวิจัย.....	75

บทที่ 5	การพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี.....	92
	คำถามการวิจัยและพัฒนา.....	92
	วัตถุประสงค์การวิจัยและพัฒนา.....	92
	วิธีดำเนินการวิจัยและพัฒนา.....	92
	ผลการวิจัย.....	95
บทที่ 6	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	106
	สรุปการวิจัย.....	106
	อภิปรายผลการวิจัย.....	109
	ข้อเสนอแนะจากการวิจัย.....	110
	บรรณานุกรม.....	113
	ภาคผนวก.....	116
	ภาคผนวก ก รายชื่อคณะกรรมการเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี.....	117
	ภาคผนวก ข รายชื่อคณะกรรมการเครือข่าย OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ที่เข้าร่วมประชุมเมื่อ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2550.....	121
	ภาคผนวก ค การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้.....	123
	ภาคผนวก ง การฝึกอบรมคณะกรรมการเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการ ฯ.....	128
	ภาคผนวก จ การจัดทำเวทีเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่าย ผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี	130
	ภาคผนวก ฉ โครงการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่าย ผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี.....	132
	ภาคผนวก ช แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการของ เครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี.....	135
	ภาคผนวก ซ แผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัด สิงห์บุรี ประจำปีงบประมาณ 2552.....	139
	ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	147

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา.....	6
ภาพ 2 โครงสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี.....	19
ภาพ 3 โครงสร้างเครือข่าย OTOP ระดับอำเภอ ตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน.....	30
ภาพ 4 โครงสร้างเครือข่าย OTOP ระดับจังหวัด ตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน.....	31

สารบัญญัตราสาร

	หน้า
ตาราง 1 จำนวนประชากรและบ้าน จังหวัดสิงห์บุรี.....	11
ตาราง 2 รายชื่อคณะกรรมการเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี.....	19
ตาราง 3 สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี.....	67
ตาราง 4 แนวทางและวิธีการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี	79
ตาราง 5 แนวทางและวิธีการพัฒนา ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ และเป้าหมายการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการเตรียมการจัดทำแผน.....	83
ตาราง 6 แนวทางและวิธีการพัฒนา ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ และเป้าหมายการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการศึกษาสำรวจข้อมูล	83
ตาราง 7 แนวทางและวิธีการพัฒนา ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ และ เป้าหมายการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล	84
ตาราง 8 แนวทางและวิธีการพัฒนา ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ และเป้าหมายการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการที่สภาพปัญหา สาเหตุ และโครงสร้างปัญหา.....	85
ตาราง 9 แนวทางและวิธีการพัฒนา ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ และเป้าหมายการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหา	87
ตาราง 10 แนวทางและวิธีการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย.....	88
ตาราง 11 แนวทางและวิธีการพัฒนา ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ และ เป้าหมายการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการกำหนดแผนงานและโครงการ.....	89

ตาราง 12	แนวทางและวิธีการพัฒนา ดัชนีชี้วัดความสำเร็จ และเป้าหมายการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ด้านการอนุมัติแผน.....	90
ตาราง 13	เปรียบเทียบผลการทดสอบความรู้ของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี ก่อนและหลังการฝึกอบรมด้านการวางแผน	96
ตาราง 14	ผลการพัฒนาการจัดทำแผนปฏิบัติการของเครือข่ายผู้ประกอบการ OTOP จังหวัดสิงห์บุรี โดยการปฏิบัติจริง.....	103